

PATVIRTINTA

Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro
direktoriaus

2021 m. sausio 5 d. įsakymu Nr. V-38

(Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro
direktoriaus

2023 m. d. įsakymo Nr. V-
redakcija)

ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO APSKAITOS POLITIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ilgalaikio materialiojo turto apskaitos politika (toliau – apskaitos politika) nustato ilgalaikio materialiojo turto apskaitos principus, taikomus tvarkant ilgalaikio materialiojo turto apskaitą ir sudarant finansines ataskaitas.

2. Apskaitos politika parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (toliau – VSAFAS).

3. Apskaitos politika taikoma:

3.1. įstaigų, kurių apskaitą centralizuotai tvarko Nacionalinis bendrųjų funkcijų centras (toliau - NBFC), apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms parengti;

3.2. Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms parengti.

4. Įstaigos, nurodytos 3 punkte, apskaitos politikos II-VII skyriuose vadinamos vienu žodžiu „Įstaiga“ arba „Įstaigos“.

II SKYRIUS PIRMINIS TURTO PRIPAŽINIMAS ILGALAIKIU MATERIALIUOJU TURTU, JO ĮVERTINIMAS IR APSKAITA

5. Turtas pripažįstamas ilgalaikiu materialiuoju turtu ir jo apskaita tvarkoma vadovaujantis 12-uoju VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“.

6. Ilgalaikis materialusis turtas – tai materialus turtas:

6.1. skirtas tam tikroms savarankiškomis funkcijoms atlikti (prekėms gaminti, paslaugoms teikti, nuomoti ar administraciniams tikslams);

6.2. numatomas naudoti ilgiau nei vienus metus daugiau negu vieną veiklos ciklą;

6.3. kurio įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė už minimalią ilgalaikio materialiojo turto vertę, kuri yra 500 (penki šimtai) eurų (išskyrus nekilnojamąjį turtą, kilnojamąsias kultūros vertybes, kitas vertybes, transporto priemones ir nevienkartinius šaunamuosius ginklus).

7. Turtas pripažįstamas ilgalaikiu materialiuoju turtu, jei atitinka ilgalaikio materialiojo turto sąvoką ir šiuos kriterijus:

7.1. pagrįstai tikėtina, kad būsimaisiais laikotarpiais iš ilgalaikio materialiojo turto bus gauta tiesioginės arba netiesioginės ekonominės naudos;

7.2. galima patikimai nustatyti ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą;

7.3. turima teisė tuo ilgalaikiu materialiuoju turtu disponuoti (įskaitant teisę apriboti juo naudotis) ir jį kontroliuoti.

8. Tikimybė, kad būsimaisiais laikotarpiais iš ilgalaikio materialiojo turto bus gaunama tiesioginės arba netiesioginės ekonominės naudos ar jis bus naudojamas paslaugoms teikti, vertinama

pagal jo pirminio pripažinimo metu turimus įrodymus. Ekonominė nauda būsimaisiais laikotarpiais gali pasireikšti padidėjusiomis pajamomis arba galimybe teikti daugiau ar geresnės kokybės paslaugų, arba sumažėjusiomis veiklos sąnaudomis. Kai ilgalaikis materialusis turtas sudaro galimybę vykdyti veiklą būsimaisiais laikotarpiais (pavyzdžiui, ilgalaikis materialusis turtas įsigytas gamtos saugos, darbo saugos ir kitais panašiais tikslais), taip netiesiogiai galima gauti ekonominės naudos.

9. Pripažįstama, kad Įstaigos būsimaisiais laikotarpiais iš ilgalaikio materialiojo turto gaus ekonominės naudos ar galės teikti paslaugas tik tada, kai su ilgalaikiu materialiuoju turtu susijusi rizika ir nauda bus perduota viešojo sektoriaus subjektui.

10. Rizikos perdavimu laikomas momentas, kai Įstaiga įgyja teisę valdyti, naudoti ilgalaikį materialųjį turtą ir juo disponuoti, tampa atsakinga už ilgalaikį materialųjį turtą ir jai priklauso ilgalaikio materialiojo turto teikiama nauda. Rizikos perdavimo momentas paprastai nustatomas sutartyje. Jei šis momentas nenustatytas, laikoma, kad su ilgalaikiu materialiuoju turtu susijusi rizika perduota Įstaigai ilgalaikio materialiojo turto perdavimo momentu.

11. Ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina gali būti patikimai nustatyta, kai:

11.1. ilgalaikis materialusis turtas yra įsigytas pagal pirkimo–pardavimo, mainų ar kitokį ilgalaikio materialiojo turto perdavimo sandorį;

11.2. savikaina gali būti patikimai įvertinta pagal darbo jėgos ir kitų reikalingų išteklių, sunaudotų kuriant ilgalaikį materialųjį turtą, įsigijimo sandorius;

11.3. neatlygintinai gaunant ilgalaikį materialųjį turtą, įsigijimo savikaina nustatoma atsižvelgiant į turto tikrąją vertę.

12. Ilgalaikio materialiojo turto apskaita turi būti tvarkoma pagal ilgalaikio materialiojo turto vienetus. Ilgalaikio materialiojo turto vienetas – tai visiškai užbaigtas įrenginys su visais jo įtaisais ir priklausiniais, pavienis atskiros konstrukcijos daiktas, atskiras komplektas sujungtų daiktų, sudarančių visumą, jei jo įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė nei minimali ilgalaikio materialiojo turto vertė (įsigijimo ar pasigaminimo savikaina).

13. Tvarkant apskaitą, galima ilgalaikio materialiojo turto vienetą suskirstyti į kelis atskirus ilgalaikio materialiojo turto vienetus pagal poreikį, jei laikomasi apskaitos politikos 12 punkto reikalavimo, jei toks suskirstymas nepakeis ilgalaikio materialiojo turto priskyrimo ilgalaikiam materialiajam arba trumpalaikiam turtui ir jei leis užtikrinti informacijos apie tokį ilgalaikį materialųjį turtą susiejimą su valstybės turto registruose esančia informacija.

14. Jei keli panašių savybių ir vienodo tarnavimo laiko ilgalaikio materialiojo turto vienetai negali funkcionuoti vieni be kitų, jie apskaitoje gali būti sujungiami ir registruojami kaip vienas ilgalaikio materialiojo turto vienetas, net jeigu kiekvieno jų atskirai įsigijimo ar pasigaminimo savikaina yra mažesnė nei minimali ilgalaikio materialiojo turto vertė (įsigijimo ar pasigaminimo savikaina), tačiau jų visų bendra įsigijimo ar pasigaminimo savikaina viršija minimalią ilgalaikio materialiojo turto vertę. Tokio ilgalaikio materialiojo turto vieneto sudėtinės dalys turi turėti tą patį inventoriaus numerį, nurodant, iš kelių dalių toks turto vienetas sudarytas.

15. Bibliotekų fondai Įstaigos sprendimu apskaitoje gali būti registruojami kiekvieną kaupiamą ir tvarkomą dokumentų fondą suskirstant į smulkesnius vienetus, kuriuose sukomplektuoti dokumentai pagal įsigijimo metus ir dokumentų rūšį. Jei Įstaiga neturi bibliotekų fondų, knygų, kurios atitinka ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo kriterijus, apskaitą tvarko pagal 12-ąją VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“, o jeigu neatitinka - pagal 8-ąją VSAFAS „Atsargos“.

16. Įsigytas ilgalaikis materialusis turtas pirminio pripažinimo momentu apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina.

17. Bibliotekų fondų vieneto įsigijimo savikainą sudaro atskirų dokumentų, įsigytų per ataskaitinį laikotarpį ir priskirtų prie konkretaus bibliotekų fondų vieneto, įsigijimo savikainų suma.

18. Visos į muziejų patekusios (dovanotos, nupirktos, surinktos ekspedicijų metu, perduotos ar kitaip perleistos fizinių ar juridinių asmenų) nuolat saugoti muziejinės vertybės privalo būti įtrauktos į muziejaus apskaitą:

18.1. per vieną mėnesį nuo perdavimo–priėmimo akto surašymo dienos – į pirminės apskaitos knygą;

18.2. per vienerius metus nuo įrašymo į pirminės apskaitos knygą dienos – į inventoriaus arba specialios apskaitos knygą.

19. Muziejinių vertybių kiekvienas eksponatas gali būti apskaitomas atskirai arba gali būti sudaromas Muziejaus fondas.

20. Muziejaus fondas apskaitoje registruojamas kaip atskiras vienetas. Ilgalaikio materialiojo turto vienetu yra laikomas muziejaus pagrindinio ir pagalbinio fondo eksponatas (kolekcija), įtrauktas į muziejaus apskaitą ir turintis atskirą šifrą bei numerį. Pirminio pripažinimo momentu muziejaus fondo vieneto įsigijimo savikainą sudaro prie fondo priskirtų muziejinių vertybių tikrųjų verčių suma.

21. Muziejaus pagrindinio fondo rinkinius sudaro nuolat saugoti priimti archeologinę, istorinę, meninę, etnografinę, religinę, mokslinę, memorialinę ar kitokią kultūrinę vertę turintys autentiški eksponatai bei gamtos raidą atspindintys eksponatai.

22. Muziejaus pagalbinio fondo rinkinius sudaro nuolat saugoti priimti neautentiški, neturintys išliekamosios vertės, tačiau muziejaus veiklai reikalingi eksponatai (kopijos, reprodukcijos, maketai, muliažai ir kt.); greitai gendančios žemės ūkio kultūros, neparuoštos ilgai saugoti organinės bei neorganinės kilmės gamtinės medžiagos ir objektai, tinkami kaip vaizdinė priemonė gamtos ypatumams ir reiškiniams demonstruoti, naudojami laboratoriniams tyrimams bei preparuoti, edukaciniams užsiėmimams; archeologinių radinių fragmentai ir kiti ekspedicijų metu surinkti daiktai, reikalingi muziejui tik kaip papildoma medžiaga ekspozicijoms, parodoms, informacijos pateikimo, mokymo bei demonstravimo priemonė; autentiški itin blogos būklės eksponatai, kurių vertę įmanoma nustatyti tik specialiais tyrimais, o ne jų priėmimo momentu; gyvų laukinių gyvūnų rinkiniai.

23. Pirmiausia atliekamas muziejaus pagrindinio fondo eksponatų vertinimas ir tik paskui – pagalbinio fondo eksponatų vertinimas. Muziejaus nuolat saugoti priimamų pagrindinio ir pagalbinio fondo eksponatų apskaita yra identiška. Perkelti eksponatą iš pagrindinio fondo į pagalbinį fondą, jį nurašyti be kultūros ministro leidimo draudžiama. Pagrindinio fondo eksponatas perkeliamas į pagalbinį fondą arba nurašomas tik suderinus su fondo steigėju ir tik kultūros ministro įsakymu. Perkelti pagalbinio fondo eksponatą į pagrindinį fondą galima muziejaus direktoriaus įsakymu, remiantis Rinkinių komisijos išvada.

24. Pagrindinio muziejaus fondo eksponatų vertinimą rekomenduojama atlikti Lietuvos Respublikos kultūros ministro patvirtintose Muziejinių vertybių (eksponatų) vertinimo metodinėse rekomendacijose nustatyta eilės tvarka:

24.1. nuolatinėse ekspozicijose esantys eksponatai;

24.2. parodose planuojami rodyti eksponatai;

24.3. kitiems muziejams skolinami eksponatai;

24.4. didžiausią istorinę ir kultūrinę vertę turintys eksponatai.

25. Komisija gali atlikti muziejaus fondo eksponatų vertinimą grupėmis: rinkiniais pagal muziejaus statute įtvirtintus šifrus; kolekcijomis, jei jas sudaro vienu ar keliais eksponatai (archeologiniai radiniai, lobiai, eskizai ir kt.), kurie į muziejinės apskaitos knygą įrašyti vienu numeriu. Vertinant atsižvelgiama į jų unikalumą, autentiškumą, amžių, fizinę būklę, retumą bei sąsajas su istoriniu-kultūriniu kontekstu.

26. Muziejiniam eksponatui dingus (jį pavogus), jį sužalojus ar jam nukentėjus dėl nenugalimų jėgų (*force majeure*), komisija tikslina eksponato tikrąją vertę.

27. Ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą sudaro ilgalaikio materialiojo turto pirkimo kaina, įskaitant importo ir kitus negrąžintinus mokesčius (tarp jų ir pridėtinės vertės mokesčių, jei jis negrąžinamas ir netraukiamas į apskaitą), atėmus prekybos nuolaidas, jei dėl to

įsigijimo savikaina netampa reikšmingai mažesnė už ilgalaikio materialiojo turto rinkos vertę. Taip pat į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą įtraukiamos išlaidos, tiesiogiai susijusios su ilgalaikio materialiojo turto parengimu naudoti.

28. Tiesiogiai ilgalaikio turto įsigijimo savikainai priskirtinos išlaidos yra:

28.1. žemės sklypo ir aikštelės paruošimo išlaidos;

28.2. ilgalaikio materialiojo turto atvežimo iki pirminės jo montavimo (statymo) vietos išlaidos, išskyrus atvežus, kai vežama Įstaigos transportu;

28.3. sumontavimo, instaliavimo, pirminių apmokymų dirbti su ilgalaikiu materialiuoju turtu išlaidos ir kitos turto paruošimo naudoti išlaidos;

28.4. projektavimo darbų išlaidos, įskaitant techninės specifikacijos parengimo išlaidas;

28.5. atsargos, sunaudotos ilgalaikiam materialiajam turtui pagaminti;

28.6. tiesioginės darbo ir netiesioginės (pridėtinės) gamybos išlaidos, padarytos gaminant ilgalaikį materialųjį turtą, iki galima pradėti jį naudoti, kai jas galima patikimai įvertinti;

28.7. ilgalaikio materialiojo turto išbandymo ir paleidimo išlaidos;

28.8. ilgalaikio materialiojo turto registravimo išlaidos;

28.9. įvertintos ilgalaikio materialiojo turto išmontavimo (nugriovimo) ir vietos sutvarkymo išlaidos, jei jos pripažįstamos ir apskaitoje registruojamos kaip atidėjiniai.

29. Į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą neįtraukiamos išlaidos, padarytos nuo to momento, kai galima pradėti naudoti turtą; išlaidos nebūtinai turto paruošimui naudoti; išlaidos, padarytos turto naudojimo pradžioje, prieš ilgalaikiam materialiajam turtui pasiekiant planuotą pajėgumą; palūkanos, paskolos, sutarties administravimo mokesčiai ir kitos skolinimo išlaidos; viešųjų pirkimų organizavimo išlaidos; administracinės ir kitos bendrosios pridėtinės išlaidos. Tokios išlaidos yra nurašomos į sąnaudas tą ataskaitinį laikotarpį, kai padaromos.

30. Išankstiniai mokėjimai už ilgalaikį materialųjį turtą, taip pat gautas, bet dar nepradėtas naudoti, nebaigtas statyti ar komplektuoti ilgalaikis materialusis turtas priskiriami prie ilgalaikio materialiojo turto.

31. Jeigu ilgalaikis materialusis turtas įsigijamas išsimokėtinai per ilgesnį nei 12 mėnesių laikotarpį ir sutartyje nurodytos palūkanos reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos arba nėra nurodytos, ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina apskaičiuojama diskontuojant visą sutartyje nurodytą už ilgalaikį materialųjį turtą mokėtiną sumą iki dabartinės vertės, taikant apskaičiuotų palūkanų ar kitą pagrįstą normą sutarties sudarymo metu. Ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina lygi finansinio įsipareigojimo amortizuotai savikainai, kurios apskaičiavimas paaiškintas 17-ajame VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.

32. Profesionaliojo scenos meno priemonės, kaip sudėtinės dalys, sudaro visumą ir kartu atlieka bendras funkcijas, todėl apskaitomos kaip ilgalaikis materialusis turtas. Scenos meno priemonės įsigijamos jas perkant, sukuriant arba pasigaminant iš įsigytų atsargų.

33. Į profesionaliojo scenos meno gaminimo savikainą įtraukiamos tik tiesiogiai su jos gaminimu susijusios išlaidos: darbo apmokėjimo (įskaitant mokesčius) išlaidos, atsargų ar su profesionaliojo scenos meno priemonės gaminimu susijusių paslaugų įsigijimo išlaidos bei kitos tiesioginės šio turto pagaminimo išlaidos. Tais atvejais, kai profesionaliojo scenos meno priemonės yra autoriniai kūriniai, į profesionaliojo scenos meno priemonės savikainą įtraukiamas ir jų autoriams išmokėtas autorinis atlyginimas (įskaitant mokesčius).

34. Profesionaliojo scenos meno priemonės apskaitomos įsigijimo verte pagal turto vienetus (spektaklio sudedamųjų dalių vienetus) bei atsakingus asmenis. Vienam spektakliui įsigytos scenos meno priemonės apskaitoje registruojamos kaip vienas ilgalaikio materialiojo turto vienetas. Kiekvienam spektakliui, prieš pradėdant jį rodyti, suteikiamas inventoriaus numeris, kuris negali būti keičiamas ar naudojamas kitam ilgalaikio turto vienetai.

35. Įstaiga gali gauti ilgalaikį materialųjį turtą neatlygintinai (turtas gali būti perduotas, paaukotas ar padovanotas) arba įsigyti už reikšmingai mažesnę kainą nei ilgalaikio materialiojo turto rinkos vertė.

36. Iš kitos viešosios Įstaigos gautas ilgalaikis materialusis turtas, kurio vertinimui iki perdavimo buvo taikomas įsigijimo savikainos metodas, apskaitoje registruojamas tokia pačia įsigijimo savikaina, kokia jis buvo užregistruotas perduodančios Įstaigos apskaitoje. Turtą perduodanti Įstaiga turto perdavimo–priėmimo akte turi nurodyti tokią turto įsigijimo savikainą, kuria jis buvo užregistruotas jos apskaitoje, finansavimo šaltinį, iš kurio turtas buvo įsigytas, ir ilgalaikio materialiojo turto grupę, kurioje ilgalaikis materialusis turtas buvo užregistruotas. Ilgalaikį materialųjį turtą perimanti Įstaiga taip pat registruoja sukauptą nusidėvėjimo sumą ir nuvertėjimo sumą ilgalaikio materialiojo turto perdavimo dieną. Tokiam ilgalaikiam materialiajam turtui Įstaiga turi nustatyti naudingo tarnavimo laiką. Perimto ilgalaikio materialiojo turto balansinė vertė perėmimo momentu registruojama kaip finansavimo sumos, vadovaujantis 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ nuostatomis.

37. Iš kitos viešosios Įstaigos gauto ilgalaikio materialiojo turto, kurio vertinimui iki perdavimo buvo taikomas tikrosios vertės metodas, perėmimo momentu registruojami tokie patys turto vertės duomenys, kokie buvo užregistruoti turtą perduodančios Įstaigos apskaitoje: įsigijimo savikaina, tikrosios vertės pasikeitimo suma, iki tikrosios vertės metodo taikymo pradžios sukaupta nusidėvėjimo ir nuvertėjimo nuostolių suma. Kartu registruojamos finansavimo sumos, tikrosios vertės rezervas, jei jis buvo užregistruotas ilgalaikį materialųjį turtą perdavusios Įstaigos apskaitoje.

38. Kitais atvejais, negu nurodyta apskaitos politikos 36 ir 37 punktuose, arba ne iš viešojo sektoriaus subjekto neatlygintinai gautas, arba perduotas ne už rinkos vertę ilgalaikis materialusis turtas, išskyrus kilnojamąsias ir nekilnojamąsias kultūros vertybes bei kitas vertybes, apskaitoje registruojamas tikrąja verte, kuri gavusios ilgalaikį materialųjį turtą Įstaigos apskaitoje laikoma ilgalaikio materialiojo turto vieneto įsigijimo savikaina, kuri:

38.1. kai rinkoje prekiaujama tokiu pačiu arba panašiu ilgalaikiu materialiuoju turtu, – nustatoma pagal Aprašo 39 punkto nuostatas;

38.2. kai tokiu pačiu arba panašiu ilgalaikiu materialiuoju turtu rinkoje neprekiaujama, – prilyginama išlaidų, kurios tiesiogiai susijusios su to ilgalaikio materialiojo turto įsigijimu ir parengimu naudoti, sumai, išskyrus apskaitos politikos 38.3 ir 38.4 papunkčiuose nurodytus atvejus;

38.3. kai tokiu pačiu arba panašiu ilgalaikiu materialiuoju turtu neprekiaujama ir nepatiriama jokių su to ilgalaikio materialiojo turto įsigijimu ir paruošimu naudoti susijusių išlaidų, – nenustatoma, išskyrus apskaitos politikos 38.4 papunktyje nurodytą atvejį. Šio ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina yra lygi nuliui, o informacija apie tokį ilgalaikį materialųjį turtą kaupiama nebalansinėse sąskaitose (kontrolės tikslais);

38.4. kai tokiu pačiu arba panašiu ilgalaikiu materialiuoju turtu neprekiaujama ir nepatiriama jokių su to ilgalaikio materialiojo turto įsigijimu ir parengimu naudoti išlaidų, bet tas ilgalaikis materialusis turtas arba į jį panašių techninių parametrų ir būklės ilgalaikis materialusis turtas užregistruotas Nekilnojamojo turto registre, – nustatoma remiantis vidutine rinkos verte, kuri nustatoma vadovaujantis Nekilnojamojo turto registrą tvarkančio subjekto atliekamo masinio vertinimo duomenimis.

39. Neatlygintinai arba už simbolinį mokestį gauto ilgalaikio materialiojo turto tikroji vertė, kai tokiu arba panašiu ilgalaikiu materialiuoju turtu prekiaujama rinkoje, gali būti nustatoma remiantis nepriklausomo turto arba verslo vertintojo parengta turto vertinimo ataskaita, kurioje nurodyta tikroji Įstaigos ilgalaikio materialiojo turto vertė, arba, jei toks vertinimas neatliktas, pačios Įstaigos atliktu vertinimu.

40. Kai ilgalaikis materialusis turtas įsigijamas mainais už jį perduodant nepanašios paskirties ilgalaikį materialųjį turtą ar kitą turtą, mainais gauto ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina yra lygi mainais atiduoto turto tikrajai vertei perdavimo metu, pakoreguotai gauta ar sumokėta pinigų ar pinigų ekvivalentų suma.

41. Atiduoto turto tikrosios vertės ir jo likutinės vertės skirtumas mainų dieną apskaitoje registruojamas kaip pelnas (nuostoliai) iš turto pardavimo ir rodomas veiklos rezultatų ataskaitoje. Jei mainais atiduoto turto tikroji vertė negali būti patikimai įvertinta, naujo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina prilyginama mainais atiduoto turto balansinei vertei.

42. Kai ilgalaikis materialusis turtas įsigijamas mainais į panašų turtą, atliekantį panašias funkcijas tokioje pačioje veikloje ir turintį panašią tikrąją vertę, arba į panašaus turto dalį, tokiu atveju pelnas ar nuostoliai iš turto mainų neatsiranda, o naujo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina prilyginama mainais atiduoto turto balansinei vertei.

43. Jei mainais atiduodamo turto tikroji vertė yra mažesnė už jo balansinę vertę, pirmiausia turtą atiduodanti įstaiga registruoja atiduodamo turto nuvertėjimą, o tada gautą ilgalaikį materialųjį turtą įtraukia į apskaitą atiduoto turto balansine verte, apskaičiuota atėmus užregistruotą turto nuvertėjimo sumą.

44. Pagal panaudos ir nuomos sutartis gautas ir naudojamas ilgalaikis materialusis turtas registruojamas nebalansinėse sąskaitose. Ilgalaikis materialusis turtas, įsigytas pagal finansinės nuomos (lizingo) sutartį, įsigijimo metu yra registruojamas apskaitoje 19-ojo VSAFAS „Nuoma, finansinė nuoma (lizingas) ir kitos turto perdavimo sutartys“ nustatyta tvarka.

III SKYRIUS

VĖLESNĖS SU ILGALAIKIU MATERIALIUOJU TURTU SUSIJUSIOS IŠLAIDOS IR JŲ APSKAITA

45. Ilgalaikio materialiojo turto eksploataavimo išlaidos priskiriamos prie to ataskaitinio laikotarpio, kuriuo jos buvo padarytos, sąnaudų, jeigu jos nepriskiriamos prie pagamintų atsargų ar kito ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimo savikainos.

46. Ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimo, remonto ir panašių atliktų darbų išlaidų registravimas apskaitoje priklauso nuo tų darbų teikiamo rezultato – esminio ar neesminio pagerinimo.

47. Esminio ilgalaikio materialiojo turto pagerinimo išlaidos (statinio rekonstrukcijos ir kapitalinio ar paprastojo remonto darbai, kurie skirti statiniui atnaujinti, tokie kaip: statinio ar jo dalių apšiltinimas, statinio fasadų, stogo dangos ar apdailos keitimas, balkonų, lodžių įstiklinimas, fasado elementų (langų, lauko durų, balkonų) pakeitimas; viso statinio bendrųjų inžinerinių sistemų (vandentiekio, nuotekų šalinimo, šildymo, vėdinimo ir oro kondicionavimo, dujų, elektros, nuotolinio ryšio (telekomunikacijų), gaisrinės saugos ir gaisro aptikimo, pranešimo apie jį ir gesinimo, dūmų, šiukšlių šalinimo, žmonėms skirtų liftų, procesų valdymo, automatizavimo, signalizacijos ir kitos sistemos), užtikrinančių statinio (visų statinio patalpų) funkcionavimą ir tenkinančių jo naudotojų poreikius, įrengimas ar keitimas; iš atsinaujinančių energijos šaltinių (saulės, vėjo ir pan.) gaunamos energijos įrangos įrengimas ir kiti panašūs darbai) apskaitoje registruojamos didinant atitinkamo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą.

48. Jeigu atlikti darbai nėra esminis ilgalaikio materialiojo turto pagerinimas, tokios išlaidos nurašomos į sąnaudas tą ataskaitinį laikotarpį, kai padarytos.

49. Jeigu, atlikus esminį ilgalaikio materialiojo turto pagerinimą, buvo pailgintas turto naudingo tarnavimo laikas, šio ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė po esminio ilgalaikio materialiojo turto pagerinimo turi būti nudėvėta per iš naujo nustatytą naudingo tarnavimo laiką. Nusidėvėjimo skaičiavimas tikslinamas nuo kito mėnesio, kurį esminio ilgalaikio materialiojo turto pagerinimo darbai buvo baigti ir buvo nustatytas naujas naudingo tarnavimo laikas, pirmos dienos.

50. Jei atlikus esminį ilgalaikio materialiojo turto pagerinimą naudingo tarnavimo laikas nebuvo pailgintas, šio ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė po esminio ilgalaikio materialiojo turto pagerinimo turi būti nudėvėta per likusį naudingo tarnavimo laiką.

51. Atliktų pagerinimo darbų išlaidos pripažįstamos sąnaudomis tą ataskaitinį laikotarpį, kai jos padaromos, jei:

51.1. atliekami žemės gerinimo darbai, pavyzdžiui, žemės sklypo melioravimo, akmenų rinkimo, šienavimo darbai ir pan.;

51.2. atliekami kilnojamųjų kultūros vertybių ir kitų vertybių konservavimo ir restauravimo bei nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkomieji paveldosaugos darbai ir tvarkomieji statybos darbai;

51.3. siekiant įgyvendinti viešąjį interesą, atliekami ilgalaikio materialiojo turto, kurio Įstaiga nevaldo, kuriuo nesinaudoja ir nedisponuoja, esminio pagerinimo darbai.

52. Išsinuomoto (gauto panaudai) nekilnojamojo turto eksploatavimo ir paprastojo remonto išlaidos (jei jų nekompensuoja nuomotojas, t. y. panaudos davėjas) pripažįstamos nuomininko, t. y. panaudos gavėjo, veiklos sąnaudomis, jeigu jos nepriskiriamos pagamintų atsargų ar kito ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimo savikainai.

53. Nekilnojamojo turto nuomotojas (panaudos davėjas) gali sutikti kompensuoti nuomininko (panaudos gavėjo) padarytas esminio ilgalaikio materialiojo turto pagerinimo išlaidas arba nesutikti jų kompensuoti.

54. Jei nuomotojas sutinka kompensuoti padarytas eksploatacijos išlaidas ir (arba) atlikto esminio ilgalaikio materialiojo turto pagerinimo arba paprastojo remonto darbų vertę arba atitinkama suma sumažinti nuomos mokesį, šia suma nuomininkas remonto išlaidas apskaitoje registruoja kaip gautiną sumą iš nuomotojo.

55. Jei nekilnojamojo turto nuomotojas nekompensuoja nuomininko padarytų esminio ilgalaikio materialiojo turto pagerinimo išlaidų, šias išlaidas nuomininkas registruoja taip:

55.1. Jei atlikti esminio pagerinimo darbai yra tokie, dėl kurių Nekilnojamojo turto kadastre įrašyti statinių kadastro duomenys turi būti keičiami, jų verte registruoja finansavimo sąnaudas arba finansavimo sumų perdavimą, kaip nustatyta 20-ajame VSAFAS „Finansavimo sumos“;

55.2. Kitais atvejais (pavyzdžiui, kai atlikti tam tikrų patalpų esminio pagerinimo darbai, kurie nepagerina viso pastato ar statinio funkcijų apimties arba reikšmingai nepailgina viso pastato ar statinio nustatyto naudingo tarnavimo laiko ir (arba) nepagerina jo naudingųjų savybių ir kurie būtini siekiant pritaikyti patalpas naudoti savo veikloje) esminio pagerinimo darbų išlaidas nuomininkas registruoja kaip kito ilgalaikio turto vienetą ir pripažįsta jas sąnaudomis proporcingai per likusį nuomos (panaudos) laikotarpį.

IV SKYRIUS

ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO VERTINIMAS PO PIRMINIO PRIPAŽINIMO

56. Po pirminio pripažinimo ilgalaikis materialusis turtas finansinėse ataskaitose yra rodomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą nusidėvėjimo ir nuvertėjimo, jei jis yra, sumą (taikomas įsigijimo savikainos metodas), išskyrus apskaitos politikos 57 punkte nurodytą turtą.

57. Žemės, kilnojamosios ir nekilnojamosios kultūros vertybės ir kitos vertybės – tikraja verte (taikomas tikrosios vertės metodas);

58. Nudėvimoji vertė turi būti nuosekliai paskirstoma per visą ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką.

59. Ilgalaikio materialiojo turto vieneto nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio pirmos dienos, kai turtas pradedamas eksploatuoti. Nusidėvėjimas nebeskaičiuojamas nuo kito mėnesio pirmos dienos, kai naudojamo ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė sutampa su jo likvidacine verte, turtas perleidžiamas, nurašomas perkeliamas į atsargas arba kai apskaičiuojama ir užregistruojama to turto vieneto nuvertėjimo suma lygi skirtumui tarp jo likutinės vertės ir likvidacinės vertės.

60. Laikinai nenaudojamo ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas skaičiuojamas tokia pat tvarka, kaip ir veikloje naudojamo ilgalaikio materialiojo turto.

61. Nebenaudojamo (pavyzdžiui, pripažinto nereikalingu, netinkamu (negalimu) naudoti) ilgalaikio materialiojo turto vieneto nusidėvėjimas neskaičiuojamas nuo kito mėnesio, kai ilgalaikis materialusis turtas nebenaudojamas, pirmos dienos.

62. Neriboto naudojimo laiko ilgalaikio materialiojo turto – žemės, muziejų fondų ir kultūros vertybių, kitų vertybių, taip pat bibliotekų fondų ir knygų, kurios priskirtos prie ilgalaikio materialiojo turto, – nusidėvėjimas neskaičiuojamas.

63. Nusidėvėjimas skaičiuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą taip, kad ilgalaikio materialiojo turto nudėvimoji vertė būtų nuosekliai paskirstyta per visą turto naudingo tarnavimo laiką.

64. Taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) nusidėvėjimo skaičiavimo metodą, ilgalaikio turto vieneto metinė nusidėvėjimo suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = (V_1 - V_2) / T, \text{ kur:}$$

N – metinė nusidėvėjimo suma;

V₁ – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikaina;

V₂ – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

T – naudingo tarnavimo laikas (metais).

65. Jei ilgalaikio materialiojo turto vieneto naudojimo metu buvo padidinta įsigijimo savikaina arba pakeistas naudingo tarnavimo laikas, metinė nusidėvėjimo suma po šių pakeitimų apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = (V_3 - V_2) / T_1, \text{ kur:}$$

N – metinė nusidėvėjimo suma;

V₃ – likutinė vertė po pakeitimų;

V₂ – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

T₁ – naudingo tarnavimo laikas (metais) po pakeitimų.

66. Jei buvo pripažintas ilgalaikio materialiojo turto nuvertėjimas, nusidėvėjimo suma nuo kito mėnesio pirmos dienos turi būti sumažinta tam laikotarpiui tenkančia nuvertėjimo dalimi, kuri buvo apskaičiuota, paskirstant nuvertėjimo sumą per likusį ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką, kaip nustatyta 22-ajame VSAFAS „Turto nuvertėjimas“.

67. Nusidėvėjimas skaičiuojamas vadovaujantis Įstaigos vadovo ar jo įgalioto asmens patvirtintais ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo normatyvais, kurie nustatomi atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintus viešojo sektoriaus subjektams taikomus ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvus.

68. Kiekvieną mėnesį nusidėvėjimo suma turi būti pripažįstama nusidėvėjimo sąnaudomis, išskyrus atvejus, kai nusidėvėjimo sąnaudos įtraukiamos į kito turto pasigaminimo savikainą.

69. Ilgalaikio materialiojo turto likvidacinę vertę nustato Įstaiga, atsižvelgdama į turto tikrąją vertę jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje.

70. Įstaiga turi nustatyti kiekvieno riboto naudojimo laiko ilgalaikio materialiojo turto vieneto naudingo tarnavimo laiką. Panašaus pobūdžio ir naudojimo veikloje turto vienetų naudingo tarnavimo laikas nustatomas toks pat.

71. Nustatant ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką, turi būti atsižvelgiama į:

71.1. numatomą ilgalaikio materialiojo turto naudojimo trukmę ir intensyvumą Įstaigos veikloje;

71.2. tipinį naudojant šį ilgalaikio materialiojo turtą gaunamų produktų gyvavimo ciklą ir informaciją apie panašaus ilgalaikio materialiojo turto, kurį naudojant atliekamos panašios funkcijos, naudingo tarnavimo laiką;

71.3. techninį, technologinį arba kitokį ilgalaikio materialiojo turto senėjimą;

71.4. ilgalaikio materialiojo turto priežiūros išlaidų, reikalingų, kad šis ilgalaikis materialusis turtas teiktų ekonominės naudos ateityje, lygi, taip pat Įstaigos gebėjimą ir ketinimą siekti šio lygio;

71.5. laikotarpį, kuriuo numatoma naudoti ilgalaikį materialųjį turtą, ir kitus teisinius arba panašius ilgalaikio materialiojo turto naudojimo apribojimus;

71.6. ar ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikas priklauso nuo kito Įstaigos naudojamo turto naudingo tarnavimo laiko.

72. Ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikas ir likvidacinė vertė turi būti peržiūrėti ir, jei reikia, patikslinami kiekvienų finansinių metų pabaigoje, atsižvelgiant į pasikeitusias vidaus ir išorės aplinkybes.

73. Jei nepavyksta objektyviai nustatyti ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiko, turi būti taikomi 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ 4 priede nustatyti ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo ekonominiai normatyvai.

74. Ilgalaikis materialusis turtas, kuris iki 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ naujos redakcijos įsigaliojimo dienos (2022-06-15) apskaitoje buvo užregistruotas simboline verte, ne vėliau kaip iki 2023 m. gruodžio 31 d. įvertinamas tikrąja verte.

75. Įstaigos vadovas turėtų paskirti už ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiko nustatymą ir peržiūrėjimą atsakingą (-us) asmenį (asmenis). Ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiko nustatymo principai arba konkretūs ilgalaikio materialiojo turto pagal kiekvieną turto vienetą arba jų grupes (jei turto grupę sudaro vienodų techninių duomenų ir vienodu intensyvumu naudojami turto vienetai) nusidėvėjimo ekonominiai normatyvai galėtų būti patvirtinti vidaus teisės aktais.

76. Vadovo paskirtas (-i) atsakingas (-i) asmuo (asmenys) (juo (jais) turėtų būti paskiriamas (-i) ne finansinę apskaitą tvarkantis (-ys) asmuo (asmenys), o konkretaus turto techninius duomenis išmanantis (-ys) asmuo (asmenys)) turi įvertinti, ar Įstaiga ilgalaikiam materialiajam turtui taiko tinkamą naudingo tarnavimo laiką (nenudėvi jo per greitai ar per lėtai) ir ar laikosi Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 11 straipsnyje nustatyto atsargumo principo – pasirinkti tokius apskaitos metodus, kuriuos taikant turto, finansavimo sumų ir įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų vertė negali būti nepagrįstai padidinta arba nepagrįstai sumažinta.

77. Jeigu vadovo paskirtas (-i) atsakingas (-i) asmuo (asmenys) pasiūlė, o vadovas priėmė sprendimą pakeisti ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką, to turto likutinė vertė, pakeitus naudingo tarnavimo laiką, turi būti nudėvėta per likusį laiką nuo nustatyto naujo naudingo tarnavimo laiko. Nusidėvėjimo skaičiavimas tikslinamas nuo kito mėnesio, kurį buvo nustatytas naujas naudingo tarnavimo laikas, pirmos dienos.

78. Ilgalaikis materialusis turtas, kurio apskaitai taikomas tikrosios vertės metodas, pirminio pripažinimo metu apskaitoje registruojamas įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, o po pirminio pripažinimo finansinėse ataskaitose rodomas tikrąja verte ir tokio ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas neskaiciuojamas.

79. Žemės tikroji vertė nustatoma vadovaujantis Nekilnojamojo turto registrą tvarkančio subjekto atliekamo masinio vertinimo duomenimis, panaudojant žemės verčių žemėlapi, išskyrus kai nustatoma nesuformuotos ir Nekilnojamojo turto registre neįregistruotos laisvos valstybinės žemės vertė ir kai Įstaiga turi kitų patikimų duomenų žemės tikrajai vertei nustatyti, pavyzdžiui, nepriklausomų turto arba verslo vertintojų nustatytą tam tikro žemės ploto rinkos vertę.

80. Nekilnojamųjų kultūros vertybių tikroji vertė nustatoma remiantis:

80.1. nepriklausomų turto arba verslo vertintojų nustatyta rinkos verte, kuri nustatyta ne seniau kaip prieš 3 metus, išskyrus atvejus, kai Nekilnojamojo turto registrą tvarkančio subjekto masinio vertinimo metu nustatyta didesnė vertė;

80.2. vidutine rinkos verte, kuri nustatoma vadovaujantis Nekilnojamojo turto registrą tvarkančio subjekto atliekamo masinio vertinimo duomenimis;

80.3. įsigijimo savikaina, jei ji gali būti patikimai nustatyta.

81. Kilnojamųjų kultūros vertybių ir kitų vertybių tikroji vertė nustatoma remiantis:

81.1. nepriklausomų turto arba verslo vertintojų nustatyta rinkos verte, kuri nustatyta ne seniau kaip prieš 3 metus;

81.2. patvirtintomis tam tikrų grupių ilgalaikio materialiojo turto vienetų vertinimo metodikomis;

81.3. Įstaigos atlikto vertinimo metu nustatyta verte (jei įsigijimo savikaina yra lygi nuliui arba negali būti patikimai nustatyta);

81.4. įsigijimo savikaina, jei ji gali būti patikimai nustatyta.

82. Nustatant nekilnojamojų kultūros vertybių, kilnojamojų kultūros vertybių ir kitų vertybių tikrąją vertę, prioritetas teikiamas eilės tvarka nurodytam būdai.

83. Įstaiga patikslinama ilgalaikio materialiojo turto tikrąją vertę ne rečiau kaip kas 5 metai, išskyrus atvejus, kai turto tikroji vertė turi būti koreguojama per ataskaitinį laikotarpį: jei Įstaiga gavo naujos informacijos, rodančios, kad tikrosios vertės pasikeitimas yra reikšmingas, atsiradus naujų aplinkybių (pavyzdžiui, atlikus ilgalaikio materialiojo turto esminio pagerinimo darbus, pasikeitus ilgalaikio materialiojo turto naudojimo paskirčiai, apimčiai ir pan.).

84. Registruojant ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės pokytį (padidėjimą ir sumažėjimą) pagal atskirą ilgalaikio materialiojo turto vieneta turto sąskaitose, tikrosios vertės rezervo sąskaitoje šie pokyčiai sumuojami pagal ilgalaikio materialiojo turto grupę.

V SKYRIUS ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMAS

85. Ilgalaikio materialiojo turto nuvertėjimo apskaitos principai, metodai ir taisyklės nustatyti 22-ajame VSAFAS „Turto nuvertėjimas“.

86. Nuostoliai dėl turto nuvertėjimo, išskyrus žemę, kultūros vertybes ir kitas vertybes, pripažįstami ir apskaitoje registruojami pagal nuvertėjimo požymius. Prieš sudarant finansines ataskaitas Įstaiga pateikia informaciją, ar yra turto nuvertėjimo požymių. Pagrindiniai nuvertėjimo požymiai, taikomi Įstaigos ilgalaikiam materialiajam turtui, yra šie:

86.1. išoriniai požymiai:

86.1.1. reikšmingai sumažėjusi turto teikiamų paslaugų ar juo gaminamų produktų paklausa;

86.1.2. per ataskaitinį laikotarpį turto rinkos vertė sumažėjo reikšmingai daugiau, negu būtų sumažėjusi dėl įprastinio turto naudojimo per tą patį laikotarpį;

86.1.3. per ataskaitinį laikotarpį Įstaigos veiklos technologinėje, teisinėje aplinkoje arba Vyriausybės politikoje įvyko reikšmingų pokyčių, susijusių su Įstaigos turimo turto naudojimo apimtimi ir pobūdžiu, kurie daro neigiamą poveikį Įstaigos veiklos rezultatams;

86.2. vidiniai požymiai:

86.2.1. yra įrodymų, kad turtas ar turto dalis yra sugadinta;

86.2.2. Įstaiga turi turto, kuris dar nėra visiškai nudėvėtas (amortizuotas), tačiau jau nebenaudojamas veikloje;

86.2.3. per ataskaitinį laikotarpį įvyko (arba jie yra tikėtini netolimoje ateityje) reikšmingų ilgalaikių pokyčių, susijusių su turto naudojimo apimtimi ir pobūdžiu, tokių kaip turto galimybių neišnaudojimas (prastovos);

86.2.4. planuojama nutraukti ar restruktūrizuoti veiklą, kurią vykdant naudojamas šis turtas;

86.2.5. planuojama perleisti turtą anksčiau, negu iki tol tikėtasi, ir panašūs pokyčiai, darantys neigiamą poveikį Įstaigos veiklos rezultatams;

86.2.6. turtui eksploatuoti ir prižiūrėti reikia daugiau išlaidų, nei buvo numatyta iš pradžių.

87. Jeigu yra apskaitos politikos 86 punkte nurodytų turto nuvertėjimo požymių, Įstaiga turi nustatyti šių požymių turinčio ilgalaikio materialiojo turto atsiperkamąją vertę, palyginti ją su ilgalaikio materialiojo turto balansine verte ir apskaitoje registruoti ilgalaikio materialiojo turto nuvertėjimo nuostolius, vadovaudamasi 22-ojo VSAFAS „Turto nuvertėjimas“ nuostatomis.

88. Nuostoliai dėl turto nuvertėjimo apskaitoje registruojami apskaičiuotų nuostolių suma, mažinant turto balansinę vertę ir ta pačia suma registruojant ataskaitinio laikotarpio pagrindinės arba kitos veiklos sąnaudas.

89. Turto nuvertėjimas nėra tolygus turto nurašymui. Turtui nuvertėjus, yra mažinama turto vieneto balansinė vertė, tačiau išsaugoma informacija apie turto įsigijimo savikainą, t. y. turto vieneto įsigijimo savikaina apskaitoje lieka tokia pati kaip iki nuvertėjimo nustatymo, o nuvertėjimas

registruojamas atskiroje sąskaitoje. Turto nuvertėjimas apskaitoje yra registruojamas ne didesne verte nei turto balansinė vertė.

90. Kai vėlesniu ataskaitiniu laikotarpiu, pasikeitus aplinkybėms, turto, anksčiau pripažinto nuvertėjusiu, vertė padidėja, turto vertė atkuriamą iki jo balansinės vertės, kuri būtų buvusi, jeigu turto nuvertėjimas nebūtų buvęs pripažintas.

VI SKYRIUS

ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NURAŠYMAS, PERLEIDIMAS IR PERGRUPAVIMAS

91. Ilgalaikis materialusis turtas turi būti nurašomas iš apskaitos, kai:

91.1. jis perleidžiamas;

91.2. pripažintas nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti ilgalaikis materialusis turtas likviduojamas;

91.3. prarandamas dėl vagysčių, stichinių nelaimių ar kitų priežasčių.

92. Ilgalaikis materialusis turtas gali būti perleidžiamas jį parduodant, išnuomojant finansinės nuomos (lizingo) būdu, mainant į kitą turtą ir kitais leidžiamais būdais bei atvejais. Nustatant pajamų ar sąnaudų, atsiradusių dėl ilgalaikio materialiojo turto perleidimo, sumą ir laikotarpį, kurį šios pajamos ar sąnaudos turi būti įtrauktos į apskaitą ir rodomos finansinėse ataskaitose, vadovaujamosi 10-uoju VSAFAS „Kitos pajamos“.

93. Nurašius nereikalingą ar netinkamą (negalimą) naudoti ilgalaikį materialųjį turtą, pripažįstamos veiklos, kurioje ilgalaikis materialusis turtas buvo naudojamas, sąnaudos, lygios šio turto balansinei vertei.

94. Kai turtas parduodamas arba nurašomas, jo įsigijimo savikainos, sukaupto nusidėvėjimo ir, jei yra, nuvertėjimo sumos nurašomos, o su tuo susijęs pelnas arba nuostolis veiklos rezultatų ataskaitoje priskiriamas kitai veiklai.

95. Įsigytas perduoti neatlygintinai naujas ilgalaikis materialusis turtas registruojamas ilgalaikio materialiojo turto klasės sąskaitose, kaip ir įsigytas naudoti savo veikloje, ir laikomas jose iki perdavimo.

96. Veikloje nebenaudojamas ilgalaikis materialusis turtas, kurį nuspręsta perduoti, perkeliamas į atsargas sprendimo perduoti priėmimo dieną, nurodant to ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą, sukauptas nusidėvėjimo ir nuvertėjimo sumas. Šiam turtui įvertinti ir rodyti finansinėse ataskaitose nuo perkėlimo į atsargas momento taikomos 8-ojo VSAFAS „Atsargos“ nuostatos.

97. Ilgalaikio materialiojo turto pardavimo rezultatas (pelnas arba nuostoliai) rodomas vadovaujantis 10-uoju VSAFAS „Kitos pajamos“. Ilgalaikio materialiojo turto pardavimas apskaitoje registruojamas nurašant turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainą, visas to ilgalaikio materialiojo turto vertės pokyčių sumas ir sukauptą to ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sumą.

98. Veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje „Kitos veiklos rezultatas“ rodomas ilgalaikio materialiojo turto pardavimo rezultatas, kuris apskaičiuojamas iš uždirbtų pajamų atimant perduoto ilgalaikio materialiojo turto balansinę vertę.

99. Įstaigai, gaunant ilgalaikį materialųjį turtą iš kitos viešosios įstaigos neatlygintinai, apskaitoje turi būti registruojama toje pačioje ilgalaikio materialiojo turto grupėje, kurioje šis ilgalaikis materialusis turtas buvo užregistruotas perdavėjo finansinėje apskaitoje, ir tik vėliau, jei reikia, jį pergrupuoti.

100. Kai tikrąja verte įvertintas turtas nurašomas, tikrosios vertės rezervo dalis, susijusi su šiuo ilgalaikiu materialiuoju turtu, turi būti perkeliama į einamųjų metų paviršio ar deficito sąskaitą.

VII SKYRIUS ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO GRUPĖS

101. Ilgalaikis materialusis turtas pagal pobūdį skirstomas į šias pagrindines grupes:

101.1. Žemė: laisva valstybinė žemė, valstybinės žemės sklypai ir savivaldybių žemės sklypai;

101.2. Pastatai: gyvenamieji, gamybiniai, administraciniai ir kiti pastatai, išskyrus nekilnojamąsias kultūros vertybes;

101.3. infrastruktūros statiniai: keliai, tiltai, viadukai, tuneliai, komunikacijos tinklai, kanalizacijos sistemos, vandens, šilumos, elektros energijos tiekimo sistemos;

101.4. kiti statiniai;

101.5. nekilnojamosios kultūros vertybės: piliakalniai, senoviniai pylimai, kiti senovės gynybiniai įtvirtinimai, senovės gyvenamosios ir dirbtuvių vietos, senovės statinių griuvėsiai ir liekanos, alkos, alkakalniai ir kitos senovės religinio kulto vietos, aukurai, akmenys su dubenimis, pėdomis, įrašais ir kitais ženklais, žemgrindos, kūlgrindos ir kiti senovės keliai, pilkapiai, kapinynai ir kitos senovės laidojimo vietos, neveikiančios kapinės ir karių kapinės;

101.6. mašinos ir įrenginiai: gamybos mašinos ir įrenginiai, ginkluotė ir karinė technika, medicinos įranga ir kitas panašus ilgalaikis materialusis turtas;

101.7. transporto priemonės: lengvieji ir krovininiai automobiliai, autobusai ir kitos motorinės transporto priemonės, kurioms privaloma teisinė registracija ir kurios skirtos žmonėms ir kroviniams pervežti;

101.8. kilnojamosios kultūros vertybės – pagal paskirtį ir prigimtį kilnojamieji žmogaus veiklos medžiaginiai kūriniai ir kiti kilnojamieji daiktai, turintys kultūrinę vertę ir įtraukti į valstybinę kilnojamųjų kultūros vertybių apskaitą: archeologiniai radiniai, ginklai, daiktai, susiję su istoriniais įvykiais arba apibūdinantys mokslo, technikos ar technologijos istoriją, etninės kultūros medžiaginiai pavyzdžiai, meno vertybės, muzikos instrumentai, rankraščiai, archyviniai dokumentai;

101.9. baldai ir biuro įranga:— baldai, kompiuterinė ir kita biuro įranga – organizacinė technika, inventorius ir kitas panašus ilgalaikis materialusis turtas, išskyrus kilnojamąsias kultūros vertybes;

101.10. kitos vertybės, kurioms priskiriami brangakmeniai ir brangieji metalai, kilnojamosioms kultūros vertybėms nepriskiriami antikvariniai ir kiti meno dirbiniai, vertingos kolekcijos ir juvelyriniai dirbiniai, pagaminti iš brangakmenių ir tauriųjų metalų;

101.11. kitas ilgalaikis materialusis turtas – įvairus kitas ilgalaikis materialusis turtas, atitinkantis ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo kriterijus ir nepriskirtas prie kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių;

101.12. nebaigta statyba ir išankstiniai apmokėjimai: visos projektavimo, statybos, konservavimo, montavimo ir kitos panašios išlaidos, padarytos, iki ilgalaikio materialiojo turto vienetą bus paruoštas naudoti, ir išankstiniai mokėjimai už ilgalaikį materialųjį turtą, iki šis ilgalaikis materialusis turtas bus gautas ir paruoštas naudoti.

VIII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

102. Ilgalaikio materialiojo turto apskaitos politika tvirtinama ir keičiama Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro vadovo sprendimu.

103. Laikantis pastovumo principo, apskaitos politika taikoma nuolat arba gana ilgą laiką.

104. Apskaitos politika gali būti peržiūrima ir atnaujinama pagal poreikį, keičiantis strateginėms kryptims ir (ar) tikslams, apskaitos standartams, apskaitą reglamentuojantiems teisės aktams ar kitiems išoriniams ir (ar) vidiniams veiksniams, kurie galėtų daryti įtaką apskaitos metodams.

105. Jei buvo keista apskaitos politika, aiškinamajame rašte turi būti pateikta informacija apie apskaitos politikos keitimo priežastis, kokiems finansinės būklės ir veiklos rezultatų ataskaitų

straipsniams šis pakeitimas turėjo įtakos ir kokios šių straipsnių sumos buvo koreguotos.

106. Apskaitos politika yra vieša ir laisvai prieinama visoms suinteresuotoms šalims, skelbiama Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro interneto svetainėje www.nbfc.lt
